

πράγματα που
σκεφτείται η
παρθένος Μαρία
καπνίζοντας
κρυφά
στο μπάνιο

διηγήματα

Αλεξάνδρα Κ*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Κ*

*πράγματα που σκέφτεται
η παρθένος Μαρία καπνίζοντας
κρυφά στο μπάνιο*

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής άδειας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη — Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία / Πεζογραφία - 554
Αλεξάνδρα Κ*, *Πράγματα που σκέφτεται η παρθένος Μαρία καπνίζοντας*
κρυφά στο μπάνιο

Επιμέλεια έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Διορθώσεις: Νάντια Κουτσοουρούμπα

Σελιδοποίηση: Σπυριδούλα Βονίτση

Copyright © Εκδόσεις Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Αλεξάνδρα Κ*, 2023

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Μάιος 2023

ΚΕΤ Ε 809 ΚΕΠ 246/23

ISBN 978-960-16-6202-2

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, FAX: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ, ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ 122, 563 34 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ,
ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, FAX: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πράγματα που σκέφτεται η παρθένος Μαρία
καπνίζοντας κρυφά στο μπάνιο 11 • Το σφάγιο
21 • Άνδρες καταπίνουν δέντρα 29 • Βάντες
31 • Γυναίκες στο τηλέφωνο 41 • Γέροι Γάλλοι
στο Αιγαίο 47 • Ουδείς αχαριστότερος του
ευεργετηθέντος 57 • Μαμά μαλάκω 73 • Να
σε μυρίσει θέλει 83 • Πενηντάρηδες μαυρίζουν
στην παραλία 87 • ASMR 95 • Χήρα Τάκη 111
• Eau d'orange 123 • Ο κύριος Βλάχος δεν με
παρενόχλησε ποτέ 135 • Γαλοπούλα δίχως
γέμιση 149 • Το σιδέρωμα 159 • Η Ρόζα τα
παράτησε 163 • Το εξωτικό πουλί Θοδώρα 193
• Το φλοτέρ 203 • Γυναικοχώρια 209 •
Δημοσιευμένα και ξαναγραμμένα για την παρούσα
έκδοση 215 • Ευχαριστίες 217

*Πράγματα που σκέφτεται η παρθένος Μαρία
καπνίζοντας κρυφά στο μπάνιο*

Η μητρότητα είναι στη φύση των θηλυκών. Η φύση κάνει τα θηλυκά επιθετικά όταν κυοφορούν. Υπάρχουν γάτες που σκοτώνουν όταν είναι έγκυες, όπως και λέαινες, καθώς και καγκουρίνες. Οι θηλυκοί άνθρωποι δεν σκοτώνουν στη διάρκεια της εγκυμοσύνης τους. Η εγκυμοσύνη κάνει τις γυναίκες παρθένες Μαρίες. Κάποιες παρθένες Μαρίες σηκώνονται τα βράδια, κλειδώνονται στο μπάνιο και στρίβουν ένα τσιγάρο για να μη σκοτώσουν κανέναν άνθρωπο.

Ενώ καπνίζουν, σκέφτονται:

Κατά τη διάρκεια της κύησης, το γυναικείο στήθος μεγαλώνει προκειμένου να προετοιμαστεί για τον θηλασμό και γίνεται σκέτη καύλα. Αυτό χαροποιεί μεν τις εγκυμονούσες, αλλά προκαλεί συχνά συγκεχυμένα συναισθήματα στους συντρόφους τους. Τα ανδρικά συναισθήματα ποικίλλουν ανάλογα με τις γεωγραφι-

κές συντεταγμένες όπου βιώνονται, οπότε και το ζήτημα αντιμετωπίζεται με διαφορετικές προσεγγίσεις. Επί παραδείγματι: Οι Μαζατέκο του Μεξικού τοποθετούν κάθε απόγευμα κατά τη δύση του ηλίου τις εγκύους της φυλής, γυμνόστητες, στη μέση ενός κύκλου και κάθε αρσενικός Μαζατέκος είναι ελεύθερος να μαλάξει τους μαστούς τους. Στην πλατεία Μουσειών της Βιέννης, οι εγκυμονούσες δύνανται να επιδείξουν δημόσια το φορτωμένο στήθος τους αλλά μόνον προς ζωγραφική του αποτύπωση από διαπιστευμένους επαγγελματίες του είδους. Στην πλατεία Αριστοτέλους της Θεσσαλονίκης, το θελκτικό στήθος της εγκύου καλό είναι να καλύπτεται από φορέματα με φιόγκους, καθώς έχει αποδειχθεί πως οι φιόγκοι έχουν κατασταλτική δράση στη σύγχυση των αρσενικών. Στον Ισημερινό, όπου οι θερμοκρασίες είναι υψηλές και οι γυναίκες τείνουν να κυκλοφορούν τσίτσιδες, οι παρθένες Μαρίες απομονώνονται σε παρακείμενους καταυλισμούς θηλέων. Εκεί, μαλάσσουν η μια την καταπονημένη από το βάρος του στήθους τους μέση της άλλης.

Παρότι το μητρικό γάλα δεν θα κάνει την εμφάνισή του πριν από τον τοκετό, έχουν σημειωθεί περιπτώσεις όπου, σε μια στιγμή πάθους, την έκανε. Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το πρωτόγαλα καταναλωθεί από τον σύντροφο αντί του βρέφους, έχει παρατηρηθεί πως αυξάνονται οι πιθανότητες εμφάνισης

αντιζηλίας μεταξύ των δύο.

Προς αποφυγήν καταστάσεων, ορισμένες λεχώνες φροντίζουν να θρέφουν με το γάλα τους και τα δυο μέλη της οικογένειάς τους ισόποσα. Οι νεόκοπες μητέρες δεν ξεμένουν ποτέ από γάλα. Η φύση, ακολουθώντας τους νόμους της αγοράς, έχει προβλέψει γι' αυτό: όσο μεγαλύτερη η ζήτηση, τόσο μεγαλύτερη η παραγωγή. Με την εφεύρεση δε του ηλεκτρικού θήλαστρου, μια απαραίτητη αγορά για κάθε σύγχρονη μητέρα, η διαδικασία του θηλασμού έχει απλοποιηθεί και κανείς δεν μένει παραπονεμένος. Ενόσω δε η παρθένος Μαρία βρίσκεται συνδεδεμένη στο θήλαστρο, έχει την ευκαιρία να διαβάσει τα αγαπημένα της γυναικεία περιοδικά. Έτσι, παρότι λεχώνα, δεν χάνει την επαφή με τη θηλυκότητά της.

Οι κυοφορούσες απαγορεύεται να χρησιμοποιούν χρωστικές στο τριχωτό της κεφαλής τους. Έτσι, καθώς η εγκυμοσύνη προχωρά, γίνεται όλο και πιο σαφής η ηλικία τους. Αυτό δίνει στην κοινότητα μιαν εξαιρετη ευκαιρία να ανοίξει τον διάλογο σχετικά με τις επιλογές των εν λόγω γυναικών. Για μια ομαλή εγκυμοσύνη, καλό είναι η παρθένος Μαρία να έχει προετοιμάσει από νωρίς, στην αρχή της κύησης, μια παρουσίαση PowerPoint που να αιτιολογεί την απόφασή της να τεκνοποιήσει τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Σε κάθε περίπτωση, είναι γεγονός πως, χάρη στην εγκυμοσύνη και τα σχετικά συμπληρώματα διατρο-

φής, τα μαλλιά αποκτούν φυσικό όγκο και λάμψη για περίπου έναν χρόνο. Αυτό αξίζει να συμπεριληφθεί στην παρουσίαση ως επιχείρημα.

Μερικές εβδομάδες πριν από τον τοκετό, η έγκυος θα παρατηρήσει να τέμνει την κοιλιά της μια σκούρα γραμμή που αρχίζει από το ηβικό οστό και εκτείνεται ως το μέσον του στήθους της. Η γραμμή αυτή χαράσσεται ανέκαθεν από τη φύση για να υποδειχθεί στο βρέφος ο δρόμος προς το γάλα. Καθώς όμως η λειτουργία της αυτή έχει περιπέσει σε αχρηστία, η σύγχρονη παρθένος Μαρία μπορεί να τη χρησιμοποιήσει για να σημειώνει στις δύο στήλες της κοιλιάς της τα υπέρ και τα κατά της κατάστασής της. Όταν, καιρό μετά τον τοκετό, η γραμμή ξεθωριάσει, τίποτα δεν θα χωρίζει τη μια στήλη από την άλλη. Αυτό ονομάζεται μητρικό ένστικτο.

Στις περιπτώσεις όπου η εγκυμοσύνη είναι ηθελημένη, ομαλή και η συντροφική σχέση δεν έχει εσωτερικεύσει την παναγιοποίηση, χαρίζεται από τη φύση στην εγκυμονούσα η ευκαιρία να βιώσει μίαν υπερσυμπαντική διάσταση της ερωτικής πράξης. Όπως έχει παρατηρηθεί και στα θηλυκά τσιτάχ της τούνδρας, που κατά τη διάρκεια της κύησης συννευρίζονται αδιάκοπα με όλα τα αρσενικά της αγέλης για να εξασφαλιστεί έστω και κατόπιν εορτής η μεγαλύτερη δυνατή συγκέντρωση συλλογικού σπέρματος, έτσι και στα θηλυκά δίποδα διαπιστώνεται μια ραγδαία αύ-

ξηση της σεξουαλικής επιθυμίας, το μέγεθος της οποίας δύναται να αγγίξει επίπεδα μανίας. Παρότι ο στόχος της ανθρώπινης θηλυκής προτού μείνει έγκυος δεν είναι το συλλογικό σπέρμα (αλλά η αποφυγή ακριβώς αυτού), αφότου συλλάβει κι έχει πια το κεφάλι της ήσυχο, είναι πιθανό να επιθυμήσει τα φύλλα και τα δέντρα, να αρχίσει να τρίβεται στα κάγκελα. Αν προβεί και σε εκπλήρωση των επιθυμιών της, η φύση την ανταμείβει με κορυφώσεις εκτός του συχνοτικού φάσματος των συνήθων κορυφώσεων, εντάσεως δε τόσο υψηλής, που υπερβαίνει την ανθρώπινη αντιληπτική ικανότητα και ανυψώνει την κορυφούσα εγκυμονούσα στους πρόποδες της θεϊκής επικράτειας. Η διάρκεια των εν κήσει οργασμών μπορεί να μην αγγίζει τις δύο ώρες, όπως στους θηλυκούς ελέφαντες, αλλά είναι έως και δέκα φορές μεγαλύτερη της συνήθους, είτε αυτοί έχουν προκληθεί διά του αυνανισμού, είτε διά της συνευρέσεως, είτε μέσω μηχανικής υποστήριξης. Και αυτό αξίζει να συμπεριληφθεί στην παρουσίαση ως επιχείρημα υπέρ της τεκνοποίησης. Αν και η ιατρική επιστήμη δεν έχει εξετάσει το θέμα εις βάθος, είναι εξακριβωμένο πως το έμβρυο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να έχει οπτική ή απτική επαφή με τα τεκταινόμενα.

Τα καταγεγραμμένα περιστατικά όπου το έμβρυο έχει καταφέρει κατάγματα εκ των έσω στα πλευρά της εγκύου δεν έχει ερευνηθεί αν έχουν σχέση με τις

επιλογές της μητέρας. Θρησκεία και επιστήμη ερίζουν σχετικώς. Είναι όμως αρκετά ευρέως αποδεκτό πως το έμβρυο δεν δύναται στην ηλικία των επτά μηνών να έχει ανεπτυγμένη κριτική σκέψη. Αρκετά αποδεκτό αλλά όχι εντελώς.

Ένα θέμα που απασχολεί συχνά αλλά ενδόμυχα τις εγκυμονούσες είναι η μη αναστρεψιμότητα του χρόνου. Αν μια παρθένος Μαρία σκεφτεί το θέμα αυτό εις βάθος, κινδυνεύει να εμφανίσει ευερεθιστότητα, ακανόνιστη αναπνοή, μούδιασμα ή/και αγκύλωση στα άκρα του σώματός της, σκοτεινές σκέψεις και αίσθημα πνιγμού. Σε ένα μέσο ιδιωτικό μαιευτήριο, η νοσηλεία για μια τέτοια βραδιά κοστολογείται περίπου στα επτακόσια ευρώ. Οι εξετάσεις στις οποίες θα υποβληθεί η ασθενής εγκυμονούσα είναι κυρίως αιματολογικές. Η αγωνία περί της μη αναστρεψιμότητας του χρόνου δεν αποτυπώνεται σε κανένα ιατρικό διάγραμμα. Έτσι, η παρθένος Μαρία μπορεί να αγωνιά όσο θέλει, δίχως τον φόβο να εκτεθεί στο προσωπικό του μαιευτηρίου και στις υπόλοιπες παρθένες Μαρίες του τρίκλινου.

Ένα δίλημμα που θα απασχολήσει από νωρίς την εγκυμονούσα, τον σύντροφό της, την οικογένειά της και τον κοινωνικό της περίγυρο είναι αν θα επιλέξει να γεννήσει με φυσιολογικό τοκετό στο μαιευτήριο/ στο σπίτι/στο νερό/στο γραφείο ή αν θα προβεί σε καισαρική. Η σημειολογία αυτής της επιλογής είναι

καθοριστική για την πρόσληψή της ως μητέρας και απολύτως ενδεικτική των προτεραιοτήτων της, γι' αυτό και συνιστάται η στήριξη της απόφασής της με επιχειρήματα σε σχετικό παράρτημα της παρουσίας της. Η επιχειρηματολογία της οφείλει να είναι στιβαρή προκειμένου να αποκρούσει αντεπιχειρήματα όπως «βιομηχανία των καισαρικών» ή «σκίσιμο εκεί κάτω». Σε κάθε περίπτωση, δέον είναι η έγχυος να ενημερωθεί ως προς το ότι η επισκληρίδιος προκαλεί ένα είδος μέθης που κάνει ιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό να δείχνουν κουκλάκια και ενδέχεται, άθελά της, κατά τη διάρκεια του τοκετού να τους την πέσει. Ίσως είναι καλύτερο να αποφεύγεται η παρουσία του συντρόφου εντός της αίθουσας τοκετού προκειμένου να μην τραυματιστεί ψυχικά από αυτήν την εικόνα.

Όσον αφορά το δίλημμα θηλασμός ή βαρβαρότητα, αυτό έχει απαντηθεί ήδη από ειδικούς, ειδικότερους της εκάστοτε θηλάζουσας. Με την ευρεία διάδοση του διαδικτύου, καμία παρθένας Μαρία δεν μπορεί να προσποιηθεί άγνοια περί των οφελών του θηλασμού. Ούτως ή άλλως, λόγω του εκδημοκρατισμού της πληροφορίας, όλοι γύρω της είναι πολύ ενημερωμένοι επί του θέματος και ιδιαίτερα περήφανοι γι' αυτήν τους την ενημέρωση. Στο ελάχιστο σωζόμενο έργο του Ευριπίδη [...]άζουσες, μαθαίνουμε πόσο είχε απασχολήσει ήδη από την αρχαιότητα το θέμα του θηλασμού τους επιφανείς Αργείους, που έφτασαν μέχρι του ση-

μείου να εκστρατεύσουν εναντίον των Θηβαίων μετά από έναν αριστουργηματικό αγώνα λόγω μεταξύ του στρατηλάτη Αργομενέα και του μάντη Θηβεία σχετικά με τα δικαιώματα του μη άρρενος πληθυσμού επί των μαστών τους. Συμμετέχει χορός γυναικών. Τα ψήγματα του έργου αποτέλεσαν και τη βάση για την ιστορική μελέτη του Σίγκμουντ Φρόντ πάνω στα ίδια δικαιώματα.

Κάτι που είναι ελάχιστα γνωστό ακόμα και στους μεγαλύτερους γνώστες του θέματος είναι πως το στήθος της θηλάζουσας ανταποκρίνεται εξίσου σε όλα τα κελεύσματα της πεινασμένης φύσης, είτε πρόκειται για το κλάμα του ιδίου του βρέφους της, είτε ξένων βρεφών, είτε βρεφών του υπόλοιπου ζωικού βασιλείου. Αν, για παράδειγμα, μια παρθένος Μαρία ακούσει ένα μωρό γατί να κλαίει στον φωταγωγό, έχει αποδειχθεί πως τα στήθη της θα τρέξουν γάλα.

Ανάμεσα σε άλλα μεταφυσικά φαινόμενα που θα βιώσει η νέα μητέρα τους πρώτους άγρουπνους μήνες με το παιδί στο σπίτι ή στο Κοινοβούλιο είναι και η επίσκεψη από άυλες μορφές του παρελθόντος της. Οι μορφές αυτές είναι θηλυκές, ημιδιαφανείς, ίπτανται ελάχιστα εκατοστά πάνω απ' το πάτωμα και ομοιάζουν τρομακτικά στις γυναίκες της οικογένειάς της, γνωστές στην ίδια ή και άγνωστες. Είναι μητέρες, γιαγιάδες, προγιαγιάδες, προπρογιαγιάδες, ψυχοκόρες, τροφοί, αποσιωπημένες ερωμένες, νεκρές αδελ-

φές, σκοτωμένα κορίτσια. Χωρίς να μιλούν, δίνουν οδηγίες με το βλέμμα. Κάποιες στέκονται βουβές, κρυμμένες πίσω απ' τις κουρτίνες, κάποιες σηκώνουν το μωρό στον ώμο τους για να ρευτεί, κάποιες αλλάζουν τα σεντόνια, κάποιες σφίγγουν με όλη τους τη δύναμη τον λαιμό της λεχώνας, κάποιες προσφέρουν τον μαστό τους όταν η παρθένος Μαρία κλαίει. Κάποιες χώνουν το χέρι βαθιά στην τσέπη της λουλουδάτης ρόμπας τους και βγάζουν από εκεί ένα τσιγάρο για το νεαρότερο μέλος της αγέλης τους.

Το σφάγιο

Χθες βράδυ παίρναμε βαθμούς. Σ' είχε φωνάξει, λέει, ο δάσκαλος να μιλήσετε. Μπήκες στο προαύλιο ντυμένος τη στολή του Συνταγματάρχη – αστραχανένια παπάχα, αμπέχονο μπλε και κροσσωτές σπαλέτες. Τα κορίτσια της έκτης λιγοθυμούσαν στα τιμέντα. Εγώ σε κοίταζα με μίαν απάθεια αντιπαθέστατη μπήγοντας τα δόντια μου σ' ένα σουσαμένιο κουλούρι, που το σιχαίνεσαι. Κανέννας σεβασμός, ορκίστηκα. Καμία νοσταλγία. Δεν θα τρέξω απάνω του, έξι μήνες βαστάω την ανάσα μου, δεν θα λυγίσω τώρα στο ύστερο, ορκίστηκα και φίλησα από μέσα μου σταυρό. Και τράβηξα στο κουλούρι μια δαγκανιά μεγάλη σαν τον λαιμό σου και μπουκώθηκα σουσάμια να με σιχαθείς και να σκεφτείς γαμώ τον Βόλγα μου κι όλη τη Βαϊκάλη, και με τα σουσάμια τη θέλω. Ερχόσουν κι ερχόσουν και δεν έφτανες. Σε κάθε βήμα ψήλωνες ένα κεφάλι κι εγώ κόνταινα δύο. Έσχιψες τέλος από πάνω μου κι άστραψαν τα χρυσά σου μπράντερμπουργκ,

μα εγώ έκανα την άνετη, σου γύρισα την πλάτη και πήρα ν' ανεβαινών τις σκάλες κουνώνοντας τον κώλο μου στα μούτρα σου, γιατί το 'βλεπα, μας ήρθες σοβαρός, ερχόταν καταιγίδα.

Ο δασκαλάκος υποκλίθηκε εμπρός σου δουλικά κι εσύ τον ευλόγησες μ' ένα χτύπημα στην πλάτη λες κι ήταν άλογο που 'χες ταλαιπωρήσει. Σου παρέδωσε με χέρια τρεμάμενα ένα χαρτί και πισωπάτησε ελαφρά μην τον πάρουν τα σκάγια. Το κοίταξες, το κοίταξες, το κοίταξες, με κοίταξες, σε κοίταξα, το ξανακοίταξες, σου μισογέλασα (μου ξέφυγε), κορδώθηκες, ξερόβηξες, σοβάρεψες, σοβάρεψα, με κοίταξες και του 'πες:

«Μάλιστα».

Ο δασκαλάκος ξεφύσηξε.

«Όπως βλέπετε» είπε σκουπίζοντας το κάθιδρο μέτωπό του, «δεν καταφέραμε πολλά σε τούτο το εξάμηνο. Για την ακρίβεια, κύριε Συνταγματάρχα, επατώσαμεν. Όλη η βελτίωσις που είχε σημειωθεί τα τελευταία χρόνια επήγγε εις τον γεροδιάβολον. Συγκρίνετε, παρακαλώ, συγκρίνετε. Δείτε τα δεκάρια του προηγούμενου εξαμήνου. Κι ύστερα δέστε πώς ορφάνεψαν σε τούτο από μονάδες. Μιλάμε για ενοκτονία ολκής. Απόμειναν μηδενικά ολοστρόγγυλα και δη σε δεξιότητες βασικές για μια μοντέρνα δεσποσύνη: Ανεξαρτησία. Φιλοδοξία. Αστική ευγένεια! Ποιος να το 'λεγε αυτό για την εν λόγω δεσποινίδα έξι μήνες

νωρίτερα. Το πρότυπο δυναμισμού της σχολής μας. Την πρωταθλήτριά μας στην πάλη ενάντια στην πατριαρχία. Το αδιαφιλονίκητο φαβορί μας στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ανταγωνισμού. Μιλάμε για καθολική πανωλεθρία. Η δεσποινίς δεν έχει παράξει επιτυχώς απολύτως τίποτα εδώ και μήνες. Λέει πως δεν εμπιστεύεται πια τις λέξεις. Λέει πως οι λέξεις είναι –μετά συγχωρήσεως, κύριε Συνταγματάρχα μου, δικά της λόγια– “μεγάλες πουτάνες”. Λέει “τι μου προσέφεραν εμένα οι λέξεις;”. Η καλλιτεχνική της παραγωγή έχει αποδεκατιστεί. Ο επαγγελματισμός της έχει υποστεί βλάβην ανήκεστο. Χάνει τη μία προθεσμία μετά την άλλη προφασιζόμενη φεγγάρι και νοτιά. Εξοργίζει όποιον βρεθεί μπροστά της. Ομνύει στη ματαιότητα των πάντων. Δηλώνει κουρασμένη. Μετέρχεται υπερβολικά συχνά της λέξης “χέστηκα” καθώς και της φράσης –sic, κύριε Συνταγματάρχα μου, sic– “στ’ αρχίδια μου”, την οποία μάλιστα συνοδεύει ενίοτε με γλαφυρή χειρονομία. Ζήτησε δε απαλλαγή από το μάθημα της Αυτοπραγμάτωσης προσκομίζοντας ως επιχείρημα ένα τελειωμένο μπλοκάκι παροχής υπηρεσιών. Και σας ερωτώ, κύριε Συνταγματάρχα μου. Θα μπορούσατε κάπου να αποδώσετε τούτη την ξαφνική μεταστροφή της μαθητριάς;».

Δεν με κοίταξες. Χαμήλωσες το βλέμμα όλος ευθύνη. Μα, σαν να με κοίταζες, μισάνοιξες τα χείλια σου και είπες σιωπηλά:

«Συγγνώμη. Έλειπα».

Κύριος. Δεν μ' έδωσες. Δεν είπες μ' έστειλε εξορία το μουνί το αυτεξούσιον. Δεν είπες εξεγέρθη η δεσποινίς Σατανάκη στη δική μου την καμπούρα. Δεν είπες για την επανάσταση που απέτυχε και την πήρε την ηλίθια από κάτω. Το πήρες όλο πάνω σου. Απολογήθηκες. Έλειπες στο μέτωπο, συνέχισες. Στη Μαντζουρία. Ύστερα σε φυλάκισαν οι κόκκινοι στο Αικατερίνογραδ. Ήθελες μα δεν μπορούσες να 'χεις επιστασία της δικής μου της κατάστασης. Πέρασες δύσκολα, αποσιωπητικά. Άνοιξες το πουκάμισο κι έδειξες την τρύπα στο στέρνο που σου κονόμησα σ' εκείνο το κωλόμπαραρο στη Μάνη πρόπερσι. Ο δασκαλάκος κράτησε την αναπνοή του μπρος στη στρατιωτική σου ανδρεία. Κούμπωσες το πουκάμισο κι ανάσανα. Υποσχέθηκες να μην επαναληφθεί. Έταξες βελτίωση. Και πάλι, συγγνώμη. Ο δασκαλάκος έκανε να σου φιλήσει το χέρι, μα τον απόδιωξες με τη γνωστή σου νομπλές κι εξήγηθες της αιθούσης καταρρακωμένος μα πάντα ψηλός. Έδωσα μουλωχτά στον δασκαλάκο το δεκάευρο που του άξιζε (είχαμε συμφωνήσει πενήντα αν έλεγε «Να την προσέχετε, χρειάζεται φροντίδα απ' τα δικά σας χέρια», μα δεν το 'πε).

Με τράβηξες απ' το μπράτσο και μ' έσυρες φουρκισμένος ως κάτω τις σκάλες. Διασχίσαμε χέρι-μπράτσο το προαύλιο πεδώντας πάνω από πτώματα γοητευμένων κοριτσιών μέχρι που βγήκαμε στον δρόμο και

μου 'δωσες το χέρι μου πίσω λες και σου ήταν άχρηστο. Μόλις στρίψαμε, σταμάτησες. Γύρισες και μου 'πες ήσυχα:

«Τι θα σε κάνω; Δεν έχω τι να σε κάνω».

Πέρασε πίσω σου ένα Όπελ Κόρσα πατητό κι ευχήθηκα να το βγάλει η στροφή και να στουκάρει πάνω μας. Δεν έπιασε. Έχεις ένα τάγμα ανδρών να κρατήσεις ζωντανούς, είπες, δεν μπορείς να τους στείλεις στον διάολο για πάρτη μου. Έχεις ευθύνες, υποχρεώσεις, άλογα, ιδεολογίες, τσαρικά ουκάζια, άρρωστη αδερφή. Δεν το περίμενες αυτό από μένα. Πού ήταν τα δεκάρια με τους τόνους μου; είπες. Γι' αυτό ξεχάστηκες και μ' αγάπησες. Γιατί δεν χρειάζομαι κανέναν. Αυτό είπες και σ' είδα που ντράπηκες που δεν το κράτησες μέσα σου.

Σε κοίταξα, σε κοίταξα, σε κοίταξα. Ντρεπόσουν. Έβγαλα τότε ένα ψαλιδάκι κι άρχισα να σου ξηλώνω γαλόνια, παράσημα, διακριτικά κι επωμίδες. Δεν έφερες αντίσταση, μόνο κοίταζες δεξιά αριστερά μη μας βλέπουν και γίνουμε θέαμα, έκανες τη γνωστή υπομονή σου, το κόλπο του μεγαλομάρτυρος. Απόμεινες στο τέλος μ' ένα σακάκι όλο τρύπες και κάτι γδαρσιές αιμορραγούσες και πάλι δεν κουνιόσουν, ούτε διαμαρτυρόσουν. Σου τράβηξα ένα χαστούκι κοφτό και δεν πετάρισες βλέφαρο. Ύστερα σε κλότσησα γερά, μα εσύ δεν καταδέχτηκες να διπλωθείς στα δύο. Κα-

θόσουν ασάλευτος κι υπέμενες μέχρι να μου περάσει. Έσκαψα τότε με τα χέρια μου μανιασμένα σαν το σκυλί έναν λάκκο γύρω απ' τα πόδια σου να σε θάψω ζωντανό κι όσο έσκαβα έπεφτα μέσα. Όταν σου 'φτασε η γη στον λαιμό, σταμάτησα, γιατί εμένα μου 'χε φτάσει στα μάτια. Μ' έπιασες απ' τις μασχάλες, μ' έβγαλες έξω απ' τον ορθό τάφο λες κι ήμουν τσιμπλισμένο γατί και μ' ακούμπησες στο χώμα δίπλα στο πρόσωπό σου. «Πέρασε;» είπες.

Σε κοίταξα γενναία κι είδα ν' αστράφτει η λεπίδα του σπαθιού σου στον λαιμό μου, θυσία στους θεούς αυτού του κόσμου για να σώσεις το στράτευμα. Ένευσα ναι, να μπει βαθιά η λαμαρίνα σου στο κρέας δίχως κόπο. Είπες μ' αγαπάς, μα δεν μπορείς αλλιώς, συγγνώμη. Ένευσα πάλι ναι, βαθύτερα, γιατί είχε βρει το μαχαίρι στο κόκαλο κι ήθελε περισσότερη δύναμη απ' όση δύναμη είχες. «Έχω πίστη σ' εσένα, είσαι δυνατή. Δεν έχεις ανάγκη. Το επόμενο εξάμηνο θα 'χεις πάλι δεκάρια» σ' άκουσα να μουρμουράς την ώρα που έπεφτε –παφ– το κεφάλι μου στο χώμα.

Πήρα τα μηδενικά μου, τα βιβλία μου και τα χρυσά της στολής σου και γύρισα να φύγω. Ήρθανε τότε τα κορίτσια –σύζυγες, κόρες, βοηθές, παρατρεχάμενες–, σε σκέπασαν με τα παλτά τους, σου πήραν τη θερμοκρασία, σε φίλησαν στο μέτωπο, σου πάτησαν κομπρέσες κι έλεγαν: «Σωπάστε, κύριε Συνταγματάρχα μας, 'συχάστε, τέλειωσε, μην εξαντλείστε άλλο.

Στα χέρια μας γλυκά αφεθείτε, εδώ ξεκουραστείτε». Σου 'δεναν τις πληγές με τα μαλλιά τους και με κοιτάζαν επιτιμητικά καθώς ξεμάκραινα. Για ώρα πολλή έφτανε στον δρόμο μου η τσίκνα απ' τα σφαχτάρια που σφαχτήκαν προς τιμήν σου – άνδρας, πατέρας τίμιος, ανδρείος, του καθήκοντος, σωτήρας του στρατεύματος, ο που εσκότωσε τον δράκο. Περπατούσα, περπατούσα, σερνόμουν με τα χέρια, τα γόνατα, τα δόντια, κι έκλαιγα χολή κι έφτυνα στάχτες. Παιδιά στον δρόμο στρίγκλιζαν χαρούμενα, η τάξη του κόσμου είχε επανέλθει, ξεροψημένες σάρκες ανακουφίζαν τα στομάχια του ανήσυχου ποίμνιού σου. Μα ούτε εγώ είχα τι να με κάνω, κι ούτε είχα άλλη επιλογή από το να συνεχίσω να περπατάω και να αριστεύσω ξανά, παρότι σφαγμένη από τα χέρια σου, ή μάλλον ακριβώς γι' αυτό.